§ 34
Lausunto valtuutettu Kahiluoto-Alasen aloitteesta työttömien aktiivipassista

Pöydälle 14.02.2012

HEL 2011-008253 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Terveyslautakunta päättänee antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Aktiivipassimalli on lähtöisin Keski-Euroopasta. Aktiivipassi on sosiaalinen tukimuoto, jolla tarkoitetaan tiettyjen tulorajojen alapuolelle jääville henkilöille myönnettävää alennuskorttia. Käyttölaajuudestaan riippuen se oikeuttaa edulliseen joukkoliikenteen käyttöön ja erilaisiin alennuksiin virkistys-, urheilu-, kulttuuri- ja sivistyspalveluissa.

Tampere on selvittänyt aktiivipassin käyttöönottoa. Tampereella aktiivipassi on ehdotettu myönnettäväksi suurimmassa syrjäytymisvaarassa eläville, pitkään toimeentulotukea saaneille tamperelaisille. Aktiivipassin edut kohdennettaisiin joukkoliikenteen, kaupungin uimahallien ja kuntosalien käyttöön. Tätä lausuntoa kirjoitettaessa ei Tampereella ole vielä tehty päätöstä aktiivipassin käyttöön ottamisesta.

Terveyslautakunta yhtyy aktiivipassin tausta-ajatukseen, ettei matalan tulotason tulisi olla esteenä ihmisten monipuoliselle osallistumiselle ja aktiiviselle elämälle.

Toimeentulotuen perusosassa huomioidaan jo nyt liikkumiseen ja harrastuksiin sisältyvät paikallisliikenteen käytöstä ja harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot. Lisäksi täydentävänä toimeentulotukena voidaan myöntää henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeellisiksi arvioidut menot.

On myös huomattava, että aktiivipassista aiheutuvat kustannukset eivät ole toimeentulotukilain tarkoittamia menoja, vaan passista aiheutuvien kustannusten rahoitus tulee hoitaa muulla tavoin.

Terveyskeskuksen tarjoamat terveyden edistämisen palvelut ovat jo nyt maksuttomia. Näitä terveyspalveluja ovat mm. äitiys- ja lastenneuvolan, tupakkaklinikan ja terveysasemien terveydenhoitajien vastaanotot ja ryhmätoiminta. Helsingin työvoiman palvelukeskus Duurissa työskentelee yhteensä kuusi terveydenhuollon työntekijää; viisi terveydenhoitajaa ja yksi osastonhoitaja. Lisäksi parhaillaan valmistellaan työttömien terveystarkastusten käynnistämistä terveysasemien avosairaanhoidon osana.

Terveyslautakunta tarkastelee aktiivipassia ensisijaisesti terveyskeskuksen perustehtävän näkökulmasta. Aktiivipassin voidaan ajatella edistävän pitkään toimeentulotukea saaneiden henkilöiden mahdollisuutta liikkua asuinalueensa ulkopuolella ja osallistua liikunta- ja muihin harrastuksiin.

Koska aktiivipassin kustannusvaikutukset kohdentuisivat muille hallintokunnille kuin terveyskeskukselle, ei terveyslautakunta ota suoraan kantaa aktiivipassin käyttöönottoon. Aktiivipassin käyttöönoton suunnittelussa on ensin ratkaistava mahdollinen kohderyhmä ja aktiivipassiin sisällytettävät tukimuodot, passin kattavuus sekä sen ajallinen kesto. Lisäksi on selvitettävä aktiivipassista saatavat hyödyt sekä siitä aiheutuvat haitat ja kustannukset.

Terveysvaikutusten arviointi

Kansainväliset ja kansalliset tutkimukset osoittavat, että väestöryhmien välillä on terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä eroja. Tutkimusten mukaan taloudellinen huono-osaisuus on yhteydessä terveyden eriarvoisuuteen. Yhteiskunta voi tarjota erilaisia tukitoimia yksilön aktivoimiseksi ja osallistumisen mahdollistamiseksi. Esimerkiksi liikunnalla tiedetään olevan positiivisia terveysvaikutuksia. Yksilön omalla aktiivisuudella ja vastuunotolla on myös merkityksensä.

Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki edellyttää kunnan seuraavan kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin kehitystä. Sen tueksi kunta laatii kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomuksen.”

Esittelijä

Outi Alanko-Kahiluoto on tehnyt seuraavan aloitteen:

”Helsinkiläisille työttömälle toimeentulotuen varassa sinnittelevälle joukkoliikenteen lipunhinnat ovat korkeita ja rajoittavat mahdollisuuksia liikkua, harrastaa ja tavata ystäviä. Samoin liikunta- ja vapaa-ajan

palvelut ovat pitkään työttöminä olleille toimeentulotuelle pudonneille liian kalliita. Tutkimusten mukaan liikkumisen ja harrastamisen rajoittuminen lisää syrjäytymisriskiä, joka muutenkin on toimeentulotuen varaan joutuneilla suurempi kuin väestöllä keskimäärin. Viime vuosina terveyserot etenkin työelämässä olevien ja työttömien välillä ovat kasvaneet hälyttävästi. Terveyseroja voitaisiin kaventaa mm. helpottamalla työttömien liikuntamahdollisuuksia.

Syrjäytymistä voitaisiin ehkäistä ns. työttömän alennuspassilla, jollaisen käyttöön ottoa suunnitellaan mm. Tampereella. Työttömän aktiivipassilla työtön saisi esimerkiksi 75 prosentin alennuksen kaupungin joukkoliikenteessä sekä maksuttoman sisäänpääsyn uimahalleihin ja kuntosaleille. Vastaava passi on käytössä monissa Keski-Euroopan maissa.

Aktiivipassin tavoitteena olisi syrjäytymisen ehkäiseminen aktivoimalla niitä työttömiä, jotka ovat pudonneet toimeentulotuelle, ja joilla siksi ei ole varaa normaaleihin aktiivisen elämän edellytyksiin, kuten kaupungissa kulkemiseen tai liikuntaharrastuksiin. Aktiivipassiin voisivat olla oikeutettuja 6 tai 12 kuukautta yhtäjaksoisesti toimeentulotukea saaneet täysi-ikäiset helsinkiläiset. Aktiivipassin saisi toimeentulotukipäätöksen mukana.

Me allekirjoittaneet esitämmekin, että Helsingin kaupunki selvittää minkälaisia kuluja ja toisaalta hyötyjä aktiivipassin käyttöön ottamisesta olisi, jotta aktiivipassi voitaisiin ottaa käyttöön seuraavasta talousarvioista päätettäessä.”

Hallintokeskus pyytää aloitteesta terveyslautakunnan lausunnon kaupunginhallitukselle 16.3.2012 mennessä. Lausunto on pyydetty myös talous- ja suunnittelukeskukselta, henkilöstökeskukselta, terveyslautakunnalta, liikuntalautakunnalta ja kulttuuri- ja kirjastolautakunnalta.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi